

č. 4/41
Npr. P.:

Účast Poláků v boji o Narvik

Rychlá a překvapující invaze Němců do Norska v dubnu minulého roku přiměla spojence k tomu, aby tam vyslali vojsko.

Z četných bojišť ve středním a jižním Norsku zůstal na konec jenom Narvik s přilehlým okolím, o který bylo svedeno z prestižních důvodů několik bitev: dvě námořní bitvy ve dnech 10. a 13. dubna a jedna pozemní dne 28. května 1940. Všechny tyto bitvy skončily vítězstvím spojenců. Budeme se zabývatí touto poslední pozemní bitvou na níž brala účast i „Podhalanská brigáda Poláků“.

Spojenecký expediční sbor v Norsku se skládal:

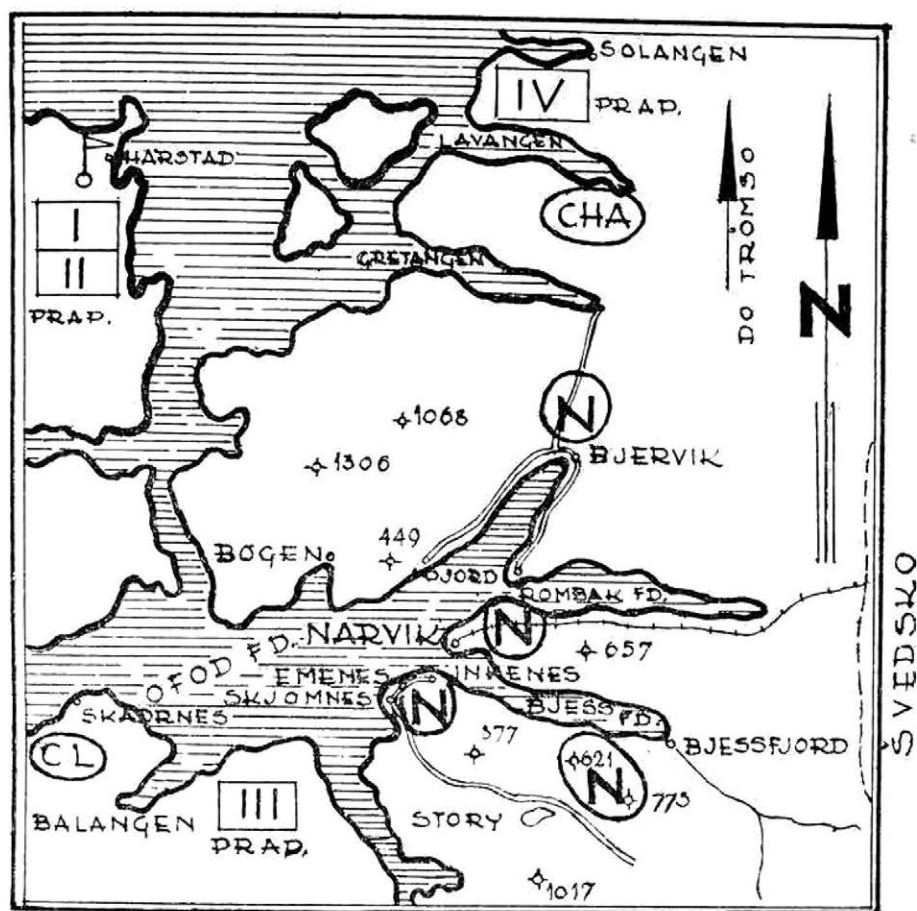
ze 24. brigády Scots Guards (3 prapory), 3 prapory „Chassers Alpine“ 2 prapory Cizinecké legie a z polské brigády zvané „Podhalanská“ o 4 praporech. Útočná vozba byla zastoupena jednou rotou francouzských lehkých tanků. Dělostřelectvo se skládalo ze 2 baterií anglických a 3 baterií franc. 75 mm. Velitelem polské brigády byl generál Bohucz SZYSZKO. Její celkový stav byl asi 5.000 mužů. Skládala se ze 2 půlbrigád. Každá z nich měla kromě 2 praporů, 1 rotu KPÚV (8 kanonů 25 mm a 4 minomety) a jednu rotu spojovací. Brigáda se nalodila v Brestu dne 24. dubna a ihned odjela do Glasgova, kde čekala asi 5 dní. Zdržení v Glasgově bylo zaviněno překládáním střeliva, které bylo v Brestu vinou Francouzů naloženo tak nešikovně, že některé lodě byly úplně bez střeliva a bylo nebezpečí, že potopením lodí na kterých střelivo bylo, bude celá brigáda vyřazena z boje. Dne 6. května přijela brigáda do Tromso. V té době byl zde norský král, který nedovolil z obavy před možným bombardováním vylodit zde vojsko. Lodě proto odjely v noci dne 6. května a přijely dne 7. května do Harstadu, odkud byly prapory poslány na různá místa a to:

Vel. brigády s I. a II. prapory zůstalo na ostrově, který bránily proti parašutistům a proti přistání hydroavionů v přilehlých fjordech. Mezitím III. prapor vylodil v Balangen, kde chránil zátoku Balangen a hlídkoval poblíže na kopcích. IV. prapor přijel večer 8. května do Salangen s obdobným úkolem jako I. a II. prapor.

Když alpsští střelci „Chassers Alpine“ nemohli vlastní silou

č. 4/41

SITUACE U NARVIKU DNE 8. V. 1940

MERITKO 1CM = 4,5 KM

LEGENDA:

VEL. BRIGADY

CHA CHASSEURS ALPINS

CL. CIZINECKÁ LEGIE

N. NĚMCI

I - IV PRAPORY POLSKÉ BRIG

č. 4/41

zolat odpor Němců u Bjervik, byl jim na pomoc vyslán I. prapor polský, který vyplul na bárkách z Harstadu dne 14. května a přistál 15. května ráno v zátoce Bogen, odkud postupoval podél břehu asi 20 km a podařilo se mu za spolupráce Cizinecké legie z moře, Němce od Bjerviku vytlačit. Po dobytí Bjerviku odejel prapor na torpédoborci na poloostrov Ankenes. Vylodil v Emenes dne 17.V. dopoledne. Současně se sem přesunul z Harstadu II. prapor a utábořil se ve Skjomnes. Oba prapory vystřídaly Angličany a Francouze, kteří zde byli v dotyku s Němci. Dosavadní postavení spojenců bylo zde velmi nevýhodné, leželo na úpatí hor, vesměs v dolinách. Oba prapory podnikly proto několik protiútoků a postavení zlepšily.

Společný plán k dobytí Narviku se skládal ze dvou částí.

Zatím co Cizinecká legie měla se přeplaviti fjordem z Ojordu a dobýt Narvik ze severu, bylo úkolem Podhalanské brigády zlikvidovat odpory Němců na jihu (na Ankenes) a udeřit dále na městečko Bjessfjord jež leželo hluboko v týle Němců. Válečné loďstvo spojenců mělo mezitím ostřelovat Narvik a Ankenes z moře. Doba útoku byla dvakrát odsunuta, poněvadž se čekalo na posilu anglických letadel.

Narvik samotný leží na západním cípu Narvického poloostrova. Ze severu jest chráněn dosti vysokými kopci, které znemožňovaly dělostřeleckou palbu z moře.

Poloostrov jest asi 10–12 km dlouhý. V jeho střední části jsou kopce, v kterých mohou bojovat jenom dobře vycvičení Alpinisté. Na severní části poloostrova vede k švédské hranici jednokolejná železnice. Silnic je zde málo, vedou jenom podél pobřeží a jsou velmi špatné. Přístav samotný byl demolován a zničen neustálou palbou. Vjezd do přístavu byl zatarasen potopenými německými loděmi, z nichž mnohé ležely na boku nedaleko břehu.

Německé síly okolo Narviku se skládaly asi ze 3 divisí tyrolských střelců a z mužstva, které se zachránilo z potopených německých lodí. Většina z nich měla norské stejnokroje. Měli mnoho kulometů a minometů. Dělostřelectva téměř neměli. Všecky tyrolské divise představovaly vojsko dokonale vycvičené a obeznámené s charakterem horské války. Obranná stanoviště byla vybírána velmi pečlivě a byla dokonale maskována. Na mnohých místech byly i betonové kryty. Německé pásmo hlavního odporu táhlo se od švédských hranic a bylo vybudováno v půlkruhu obráceném na západ, tak aby byl kdykoliv možný ústup na neutrální území. Četná ohniska odporu byla vysunuta na břehy tak, aby ovládala hlavně silnice. Zásobování proviantem a municí bylo velmi těžké. Ve

č. 4/41
strmých skalách nebylo možno použít tanků, soumarů ani lyžařů. Moře bylo ovládáno všude spojenci.

Útok na Narvik vyrazil v půlnoci dne 28. května.

Povětrnostní podmínky byly velmi nepříznivé. Hluboký sníh ležel od moře až po štíty hor. Cesty, které vedly jenom v některých úsecích, byly rozkopané a když jarní vítr roztál sníh, měnily se v potoky vody. V dolinách začínalo v té době jaro, ale v horách byla stále tuhá zima. Hory v severní části Norska nepřesahují výšky 1.500 m., jsou ale příkré a pokryté věčným sněhem a ledovci. Všechna doprava provádí se podél fjordů, které se vrývají do nitra země více než 100 km. Mezi dnem, a nocí nebylo zde rozdílu. Snad jenom to, že v půlnoci slunce zmizelo za hory. Neustálý den vyčerpával velmi mnoho vojáků nedovolujíc jim spáti a pomáhal hlavně německému letectvu, které mohlo létat a bombardovat, kdy se mu chtělo. Místní obyvatelé byli k cizincům málomluvní. Po dlouhém míru, netoužili po vojně a báli se bombardování. Obce a městečka přijímaly vojsko bez zvláštního nadšení.

Norského vojska nebylo mnoho, jenom několik oddílů. Jejich výzbroj a výstroj byla nedostatečná, poněvadž Němci již v prvních dnech invase se zmocnili téměř všech zásob a skladů. Norové se však bili statečně se sebezapřením a vytrvalostí, sobě vlastní.

Podhalanská brigáda útočila následovně:

II. prapor sesílený jednou rotou IV. praporu útočil přes kopce na Ankenes. Útok podporovaly 2 anglické baterie. I. a zbytek IV. praporu útočily horským hřbetem kolem fjordu, majíce za úkol zmocnit se kopců, s kterých ještě ovládan Bjessfjord. Po splnění těchto úkolů měly se oba prapory, jež dosud postupovaly směrem východním obrátiti na severo-východ a udeřit do týlu Narviku. II. prapor byl jako záloha brigády u jezera Story, měl vyslat jednu rotu údolím řeky Skjomy na průzkum až k švédské hranici s úkolem zabrániti Němcům v eventuálním ústupu do Švédska. Tato rota však svůj úkol nedokončila a dříve než-li se měla obrátit na sever, byla odvolána, ježto došel rozkaz k ústupu. Zvláště těžký úkol měl II. prapor při dobývání koty 621 a 650, kde byli Němci velmi dobře umístěni.

Kolem večera brigáda svůj úkol splnila. Zvláštností bylo, že Poláci po dobytí německých postavení našli zde málo mrtvých, přesto že palba na obou stranách nasvědčovala mnohem větším ztrátám. Ukázalo se, že Němci své mrtvé během bojů ihned zakopávali a různým způsobem odstraňovali (házeli do roklí, do fjordů, neb zahrabávali do sněhu).

Následujícího dne bylo navázáno spojení s Cizineckou legií, která po dobytí Narviku postoupila podél trati na výši Poláků a společně s nimi vyčistila terén od zbytků Němců směrem na východ. Získali při tom spoustu zbraní a zajatců.

Konečného cíle, švédských hranic, spojenci nedosáhli. Vzrůstající nebezpečí ve Flandrech donutilo je, aby válku u Narviku skončili a z Norska aby ustoupili vůbec. Nepříznivé povětrnostní podmínky přály ústupu a Němci také opravdu do poslední chvíle ničeho nezpозorovali.

Ačkoliv polská brigáda neútočila přímo na Narvik, měly její operace pro dobytí Narviku velký význam, neboť přesný a rychlý postup brigády pád Narviku urychlil. Vítězství je tím zajímavější, že bylo dobyto na nejsevernějším bojišti světa.

Nebýt tragického průlomu ve Flandrech, kdož ví, jak by se byly operace u Narviku vyvinuly.